

दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई यांची मानखुर्द
येथल औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था कौशल्य विकास व
उद्योजकता विभागाकडून चालविण्यात येणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. बालगृ-२०१८/प्र.क.२४८/का -८
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- १९ जुलै, २०१९

संदर्भ : जनहित याचिका क्र. ८१ (L)/२०१५, कमल जगदीश सिंग विरुद्ध महाराष्ट्र शासन.

प्रस्तावना :-

दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई ही ब्रिटीशकाळात स्थपित संस्था असून सदर संस्था प्रामुख्याने बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ च्या तरतूदी अंतर्गतच्या ० ते १८ वयोगटातील बालकांसाठी मुंबई (डोगरी, माटुंगा) व मुंबई उपनगरात (मानखुर्द) बालगृह/निरीक्षणगृह चालवित आहे.

२. सदर संस्थेमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या बालगृहात प्रामुख्याने विधी संघर्षग्रस्त बालके व काळजी व संरक्षणाची गरज असलेली बालके (अनाथ, निराधार, रस्त्यावरील बालके, लैंगिक अत्याचारास बळी पडलेली बालके) यांना दाखल असतात. या बालकांना अन्न, वस्त्र, निवारा, शिक्षण, व्यावसायिक प्रशिक्षण इत्यादी सारख्या सुविधा पुरविण्यात येऊन त्यांचे पुनर्वसन आणि सामाजिक पुनर्स्थापना करण्याचा प्रयत्न संस्थेकडून केला जातो. या संस्थेच्या बालगृहांच्या कर्मचारी आकृतीबंधास महिला व बाल विकास विभागाकडून मान्यता असून कर्मचारी वेतनासाठी वेतनश्रेणीनुसार १०० टक्के वेतन सहायक अनुदान विभागाकडून संस्थेस उपलब्ध करण्यात येते. तसेच संस्थेत दाखल

प्रवेशिताच्या परिपोषणासाठी प्रति प्रवेशित प्रति माह रु. १५००/- याप्रमाणे सहायक अनुदान देण्यात येते.

३. दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई यांच्या मानखुर्द येथील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (Industrial Training Institute) प्रकल्पास सन १९८९ पासून शासनाची (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग) कायमस्वरूपी विना अनुदान तत्वावर मान्यता आहे. खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना शासनाकडून अनुदान देण्यात येत नाही. मात्र संस्थेच्या आर्थिक अडचणींमुळे सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था हा २०१२ मध्ये बंद झाला होता. सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पुन्हा सुरु करणेबाबत मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल जनहित याचिका क्र. (L) ८१/२०१५ मध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार सोसायटीकडून सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पुन्हा चालू करण्यात आली आहे.

४. सन २०१६, २०१७ व सन २०१८ मध्ये पुढील आदेश होईपर्यंत सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये प्रवेशित दाखल करण्यास संबंधित सक्षम यंत्रणेकडून मान्यता प्रदान असून सद्यःस्थितीत जोडारी (Fitter), तारतंत्री (Wireman) व इलेक्ट्रॉनिक मेकॅनिक (Electronic Mechanic) ह्या अभ्यासक्रमांतर्गत प्रवेशित दाखल आहेत. सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये प्रामुख्याने संस्थेच्या बालगृहात दाखल प्रवेशितांना प्रवेश दिला जातो. तसेच संस्थेच्या बाहेरील मुले देखील येथे प्रवेश घेऊ शकतात. बाल न्याय अधिनियमांतर्गत दाखल प्रवेशितांच्या पुनर्वसनाच्या अनुषंगाने औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था हा अत्यंत उपयोगी प्रकल्प आहे. बालगृहांतील प्रवेशितांसाठी येथे मोफत औद्योगिक प्रशिक्षण दिले जाते. बालगृह व्यतिरिक्तच्या

प्रवेशितांकडून त्यासाठी शुल्क आकारण्यात येते. उपलब्ध होणाऱ्या शुल्क आकारणीतून आणि संस्थेच्या इतर निधीतून ह्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या कर्मचारी वेतन व इतर अनुषंगिक खर्च पुरविण्यात येतो. मात्र सदरची तरतूद आवश्यक खर्चासाठी कमी पडत आहे. त्यामुळे कर्मचारी वेतनासाठीचे प्रश्न सोडविण्यासाठी कायमस्वरूपी आवश्यक निधी आणि मनुष्यबळ उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. तथापि, सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सक्षमरितीने चालविणे संस्थेस शक्य नसल्याने तसेच औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था हा विषय महिला व बाल विकास विभागांतर्गत नसल्याने त्यासाठी सक्षम व प्रशिक्षित मनुष्यबळ देखील ह्या विभागाकडे उपलब्ध नाही.

५. दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई ह्या संस्थेची मानखुर्द येथील आय.टी.आय. शासनाच्या कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागामार्फत चालविण्यास भविष्यातील बालगृह/निरीक्षणगृहातील प्रवेशितांच्या पुनर्वसनाच्या अनुषंगाने चांगला कायमस्वरूपी पर्याय उपलब्ध होणे शक्य आहे. तरी, दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई ह्या संस्थेची मानखुर्द येथील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था कौशल्य विकास व उद्योजकता विकास विभागाकडून कार्यान्वीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई या संस्थेच्या मानखुर्द येथील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे कार्यान्वयन कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडून चालविण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई या संस्थेच्या मानखुर्द येथील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे कार्यान्वयन कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडून करण्याच्या अनुषंगाने पुढील आवश्यक ती कार्यवाही दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई यांचेकडून करण्यात येईल. सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये बालगृह / निरीक्षणगृहातील प्रवेशितांना निःशुल्क प्रवेश देण्यात येईल. तर सदर प्रवेशितांसोबत इतर जागांवर अन्य मुलांना प्रवेश देणे व शुल्क आकारणे याबाबत निर्णय घेण्यास कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग सक्षम राहील. कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाकडून सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था चालविताना सदर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये अभ्यासक्रमाव्यतिरीक्त अन्य अभ्यासक्रम राबविण्यास कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग सक्षम राहील.

३. सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०७२०१७०३५९३६३० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र. सि. जरांडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा.राज्यपाल, यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई .
३. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष विधानसभा , महाराष्ट्र विधानमंडळ. मुंबई .

४. मा.सभापती/उपसभापती विधानपरिषद ,महाराष्ट्र विधानमंडळ. मुंबई .
५. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा /विधानपरिषद,महाराष्ट्र विधीमंडळ.
६. मा.मंत्री (म व बा वि)/ राज्यमंत्री(म व बा वि),यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय ,मुंबई .
७. मा.मुख्य सचिव,महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव,मंत्रालय,मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- १०.प्रधान सचिव (व्यय),वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई
- ११.सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई.
- १२.प्रधान सचिव (ले व को),वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई
- १३.आयुक्त , महिला व बाल विकास आयुक्तालय,म.रा. पुणे.
- १४.संचालक, व्यवसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण संचलनालय, मुंबई
- १५.मुख्याधिकारी, दि चिल्ड्रेन्स एड् सोसायटी, मुंबई
- १६.महालेखापाल १, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता),मुंबई
- १७.महालेखापाल २, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता),नागपूर
- १८.संचालक,लेखा व कोषागरे संचालनालय,म.रा.मुंबई
- १९.संचालक,स्थानिक निधी लेखा परीक्षा,कोकण भवन,नवी मुंबई
- २०.सर्व उपसचिव, सर्व अवर सचिव, महिला व बाल विकास. नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई
- २१.उपायुक्त (बालविकास) महिला व बाल विकास आयुक्तालय, म.रा.पुणे.
- २२.वित्त विभाग (व्यय-६/अर्थसंकल्प-७/कोषा-प्रशा-२), मंत्रालय, मुंबई -३२,
- २३.सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी.
- २४.सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई
- २५.निवड नस्ती का-८.